

jó esetekben azonban kicsit késhet, kicsit siethet, és a ritmust is keverheti igen sokféle módon.

A legrosszabb esetben akár meg is állhat. Elég nehéz újraindítani, amit újraélesztésnek is nevezhetünk. Nem sok idő van a bütykölésre ezekben az esetekben. Mindössze három perc áll rendelkezésre. Ha ezalatt nem indul be, akkor kampec. Ha beindul, azt hívják resuscitációnak. A siker esetén van a második születésnap, amit célszerű mindig megünnepelni, mert ilyen nem sokszor fordul elő az ember életében. Erről jobb csak beszélni, mert megélni, az majdnem felér egy klinikai halállal. Már az is lehet halál-félelem, ha a ritmusban kimarad egy-két taktus, hiszen ez olyan érzésféle, hogy az emberben meg akar állni az ütő. Ami ilyenkor nagyon gyorsan jár, az a gondolat. Egy egész élet filmje pereghet le egy pillanat alatt. Ezt már többen megerősítették, akik a túloldalról visszatértek. Évente az országban 26 000 esetben zajlik le szívhalál, olyan drámai módon, hogy már nem tudnak beszámolni ezekről a gondolatokról, a Sztűx túloldaláról. A mítoszi Kharónnak nincs telefonja a túlvilágban. Nagy a tét. Egy kisvárosnyi ember megálló szívvel. Ha megpróbáljuk indítani, és beindul kicsit zakatolva, akár rossz ritmussal is, és eljut szerencsés módon valamilyen intenzív osztályra, az már fél siker. Itt már nem nagyon túrik meg a rossz ritmust. Ha már csak a ritmust kell szabályozni, akkor előkerül a pacemaker-beültetés gondolata is. A gondolatot tettekre váltva az egész csoda 30–40 percig tart hozzáértő kezek által. Kis vágás a kulccsont alatt, egy vénán

keresztül szigetelt drótot dugnak a szívbe ellenőrzés mellett, majd összedugják a pacemakerrel, és kész a kisszék. Alig néhány öltés a zárás, és a ritmus már szinuszban megy tovább. Akár focihat is, csak mellbe ne rúgják. Nem kell nagyon figyelni, mert figyel a pacemaker. Ha a motor nem kap szikrát, ezt a pacemaker azonnal észreveszi, és talán még fel is kiált, hogy: „Na, mi a fene”, és azonnal odaüt egy akkorát, hogy a szív azonnal szaporán összehúzza magát, és megy tovább, mintha semmi dráma nem történt volna. Ha sok a dráma, sokszor kell odaütni és nagyon pontosan a szükségletnek megfelelően. Ezt a kardiológusok frekvenciaadaptált funkciónak hívják, melyet a pacemaker különleges érzékelővel tud teljesíteni. Ezekben az esetekben a kardiológusoknak szinuszhullámot ír le a szemöldöke, és olyan magyarázatokba kezdenek, amit halandó doktor meg sem tud érteni, talán maguk is csak sejtik, hát még a beteg. A pacemaker persze ezekről mit sem tud, csak teszi a dolgát, és mindenesetre a szükségletnek megfelelően, úgy működik, hogy az se veszi nagyon észre, akibe be van ültetve, mert nem lehet látni, nem lehet hallani a működését, szaga nincs, persze íze sincs. Tapintani is csak halványan lehet a kulccsont alatt, mert ott egy kicsit púpos az ember. Tehát az öt érzékszervvel alig lehet érzékelni, és mégis milyen hatalmas tettekre képes. Majdnem olyan, mint az Isten a szívben, csak van, és működik, és a szívbetegnek ettől válik széppé a világ.

DR. EKE GYULA

Megrágott gyökerek

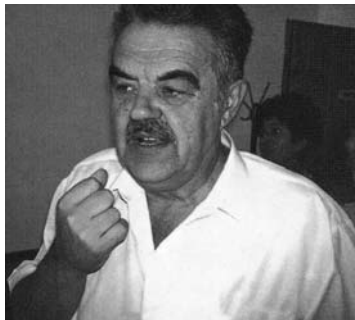
Az én gyermekvilágomnak is megvolt a maga nagy titka, a féltve birtokolt és őrzött rejtélye. Büszke voltam rá, mert az enyém, egyedül és kizárólagosan az enyém volt: nem osztottam meg senkivel, magamban hordoztam, gazdálkodtam, incselkedtem vele, elő-elő hoztam belső rejtett zugából, élveztem létét és láthatatlanságát, formáltam nagygyá és még nagyobbá, szolgálhadakat vezéreltem eléje, hogy parancs-zavaimra uralkodjon felettük, hajókká, vonatokká varázsoltam, amik repítettek az ismeret-

len, de vonzó kékségbe. Gyakran figyeltem szüleim, testvéreim arcát: vajon arcuk rezdülései nem arról árulkodnak-e, hogy tudnak titkomról, hogy sejtenek valamit? Kiosontam utánuk, ha a kertbe mentek, mert titkom ott volt életem legtávolibb csücskében, a színhez simuló gyümölcsöskert végében, ahol a fák kissé megdőlvén nekirugaszkodtak a távolabb már hegyé cseperedő domboknak. Ott állt egy hatalmas diófa, alatta volt az én titkom, az én kincsesládám, ami tele volt mérhetetlen értékekkel. Nem em-

lékszem – akkor sem tudtam –, ki hagyta rám a kincset, ki tett birtokosává, csak egyben voltam biztos, a láda és minden, ami benne van – az enyém. Talán az öreg diófa volt az adományozó azáltal, hogy mindig megcsodáltam termését, mikor csontos héjából előbukkant a bél. Misztikus volt: az almát, körtét, szilvát kívülről ettem meg, a torzsot, a magot, amelyek belül voltak, eldobtam, de a dióval másképp volt – belül volt, és egyszerre négy!, ami ehető és ízletes volt, és meg kellett dolgozni elnyeréséért: lebontani barnára öregedett héját, feltörni makacs házikóját, eltávolítani vékony kapaszkodóját. S ha ősszel a hetivásárokból kószálgatva bámultam a kertek gyümölcspalettáit, feltűnt: dióból kínáltak a kofák a legkevesebbet...

Aztán egyszer, látni akartam a kincset, biztos voltam abban, hogy ősszel kell ásnom, akkor, amikor végéhez közeleg a nap, a hét, a természet. Háborús időkből visszamaradt ásóval osontam ki a kertbe. Az ősz éppen dőzsölt körülöttem, festeni való kedve volt: vörös-sárgával mázolta össze az ég alját, de közben olyan ügyetlenül vitte ecsetét, hogy lecsepegtette a környező dombok- hegyek-kertek fáinak leveleit, és közben – mérgeben vagy játszadozva? – végighúzta a fák koronáin, amelyek meghajolva búcsúztatták festéktől színfoltos leveleiket. Az én diófám is lefekvéshez készülődött: földből induló törzsétől szürkülő árnyékot küldött a színes avarra egyre megnyújtva és távolabb a kert belsejében cikcakkos csíkokra tupírozva olyan precíz pontossággal, hogy megismételve önmagát bele tudjon feküdni.

Asztallapnyira eltávolítottam a levélszőnyeget a fa alatt, és ásni kezdtem: már az első próbálkozásom sikertelen volt: valami keménységbe ütköztem. Csak nem?! Percnyi tétovázás után megnyugtattam magamat: ilyen közel a felszínhez nem lehet a láda, az sokkal mélyebben van. Az ásónak gyökér állta útját: lefejtettem róla az ellenállni nem tudó földet, és kikerülve a vas-tag kapaszkodót, újra ásni próbáltam, de vajmi kevés sikerrel: megint csak gyökerekbe akadt a szerszámom éle, miközben sebeket ejtett a csintalan összevisszaságban lopakodók számtalanjain, egyet-kettőt el is vágtam. Megszeppentem. Hallottam szüleimtől, hogy a sebzett fára az

anyaföld a legjobb ír, azért a pislogó-tátongó fehér sebeket bekentem szétmorzsolt rögökkel, ami megnyugtató, mert eltűntek a felém bámuló korholó-könyörgő csonkok. Sűrű szürkéségbe bódult az alkony, abba kellett hagynom a próbálkozást azzal az eltökélt szándékkal, hogy másnap folytatom, de nem lett belőle

semmi se másnap, se később. Azon az éven korán jöttek a hidegek és a hó.

Egy mezítlás tavaszi napon édesapám bejövén a kertből így szólt édesanyámhoz:

- Nem hoz a diófa az idén.
- Mi lelte? – fordult felé édesanyám.
- Kiszáradt. Féreg rágta a gyökerét.

Szívem hevesen kalimpálni kezdett, valami torkon ragadott, zsibbadni kezdtek az ujjaim, kirohantam a kertbe. A zöldbe szökkent szomszédok között búsan ácsorgótt a diófa: apró levelei olyanok voltak, mint egy-egy kis nyelv, amit az erejét fitogtató idős kamasz elől menekvő gyerek nyújtogat bátortalanul, mikor elszökve riválisától biztonságos távolságra jut. Betegen született virágai elsoványodva és összeaszva barna fűrtrongyokban indultak a föld felé.

Gyilkosnak és nagyon szerencsétlennek éreztem magamat: én voltam a féreg, én sebeztem halálra a diófa gyökereit, én okoztam a halálát. Markolászva szedtem a földet, kentem a fa törzsét, miközben bőségesen áztattam szűnni nem akaró könnyeimel.

Napokig nyomtam az ágyat, nem ettem, szédültem, fáj a fejem. Kétségbeesett édesanyám orvost hívatott hozzám, de nem tudta megmondani, hogy mi a bajom. Ha voltak egyáltalán álmaim, akkor láttam magamat, amint rohángálok, kérem az orvost, az embereket, hogy mentse meg a diófát, nekem rengeteg kincsem van, odaadom mindet, csak segítsenek rajta.

Édesanyám ott virrasztott mellettem, aggodó-féltő szemeit nem vette le rólam. Néhány nap múltán úgy nézett ki, mint a gyökereit elhagyni szándékozó diófa. Nagyon megijedtem, és mindent bevallottam neki.

Magához ölelt, simogatott, és mondta:

- Ne vádold magad, kisfiam. Nem te vagy az oka, hogy kiszárad az öreg fa, annak az idő rágta meg gyökereit. Ám jegyezd meg, ne vágd el a gyökereket semmi kincsekért.

DR. SZÖLLŐSY TIBOR